

Světlem šumarské přírody

Velikost: 9 cm
Rozpětí křídel: 13–15 cm
Hmotnost: 5–7 g

Králíček obecný

Regulus regulus
Wintergoldhähnchen / Goldcrest

Světlem šumarské přírody

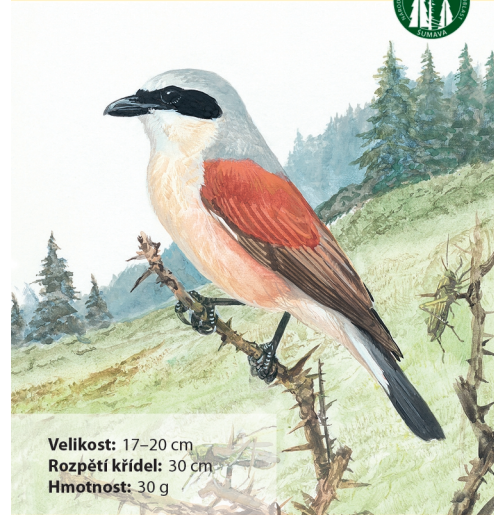
Velikost: 84–102 cm
Rozpětí křídel: 178–195 cm
Hmotnost: 1–2 kg

Volavka popelavá

Ardea cinerea
Graureiher / Grey Heron

Světlem šumarské přírody

Velikost: 17–20 cm
Rozpětí křídel: 30 cm
Hmotnost: 30 g

Tuhyk obecný

Lanius collurio
Neunötter / Red-backed Shrike

Světlem šumarské přírody

Velikost: 15 cm
Rozpětí křídel: 19–23 cm
Hmotnost: 18–20 g

Linduška luční

Anthus pratensis
Wiesenspieper / Meadow Pipit

Světlem šumarské přírody

Velikost: 95–105 cm
Rozpětí křídel: 155–165 cm
Hmotnost: 2,3–4,4 kg

Čáp bílý

Ciconia ciconia
Weißstorch / White Stork

Světlem šumarské přírody

Velikost: 90–105 cm
Rozpětí křídel: 173–205 cm
Hmotnost: 2,4–3,2 kg
Silně ohrožený druh

Čáp černý

Ciconia nigra
Schwarzstorch / Black Stork

Světlem šumarské přírody

Velikost: 32 cm
Rozpětí křídel: 51 cm
Hmotnost: 185–250 g

Žluna zelená

Picus viridis
Grünspecht / Green Woodpecker

Světlem šumarské přírody

Velikost: 32–35 cm
Rozpětí křídel: 52–58 cm
Hmotnost: 150–180 g

Sojka obecná

Garrulus glandarius
Eichelhäher / Jay

Název: Linduška luční

Třída: ptáci **Řád:** pěvci **Čeleď:** konipasovití

Délka života: 8–12 let

Mládata: Snůška 3–5 vajec, na kterých sedí 11 až 15 dní, hnízdo mládata opouštějí po 10–14 dnech. Hnízdí dvakrát do roka.

Hlas: Po vyplašení se ozývá „istist“. Při zpěvu, „tviťvitvi“. Zpívá většinou za letu.

Hnízdo: Bývá umístěno na zemi, shora dobře ukryto trávou.

Potrava: Převážně živočišná, hlavně drobný hmyz, na podzim i drobná semena.

Popis: Má nevýrazné zbarvení, svrchu šedohnědé, na spodině krémově bílé, s černým pruhováním na většině těla. Světlého zbarvení jsou také vnější okraje hnědého ocasu a dvojice úzkých pruhů na křídlech. Obě pohlaví jsou zbarvena stejně. Létá rychle, vlnitě a obratně, má v oblíbě vyvýšená místa.

Výskyt: Převážně tažný druh, který přezimuje hlavně ve Francii a v Itálii. U nás přezimují menší hejna kolem nezamrzlých vodních toků. Na Šumavě se vyskytuje na vlhkých loukách, bezlezi, pastvinách a rašelinistích ve vyšších nadmořských výškách, nejvýše však okolo 1 250 m.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Sojka obecná

Třída: ptáci **Řád:** pěvci **Čeleď:** krkavcovití

Délka života: až 18 let

Mládata: snůška 4–6 vajec, mládata se líhnou po 16–19 dnech inkubace. Krmí je oba rodiče asi 20 dní.

Hlas: Ozývá se drsným, velmi hlasitým „křihh“, často také mňoukavým „mijé“.

Hnízdo: Hnízdí ve stromech, většinou jehličnatých, jedenkrát do roka.

Potrava: Velice pestrá. Na jaře a v létě převládá živočišná složka, jako např. hmyz, mládata a vejce ptáků, drobní hlodavci. Na podzim a v zimě je potrava rostlinná, např. žaludy, dužnaté plody stromů a keřů, lískové ořechy.

Popis: Má jedinečné zbarvení díky nápadným „sojčím prvkům“, která jsou modrá s příčným černým čárkováním. Po stranách brady má „vous“. Hřbet je šedo-hnědý, spodina těla je červenavě šedá. Černá ocasní pera vynikají především při letu.

Výskyt: Většinou stálý druh. Hnízdí v lesích všech typů, méně často též v porostech rozptýlené zeleně. Na Šumavě je běžným druhem, vyskytuje se až do nadmořských výšek kolem 1 300 metrů.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Tuhýk obecný

Třída: ptáci **Řád:** pěvci **Čeleď:** tuhýkovití

Délka života: do 8 let

Mládata: Snůška 4–6 vajec, na kterých sedí samička 14–16 dní. Vylíhla mládata jsou krmena dva týdny v hnízdě, poté ještě 3–4 týdny po vyvedení z hnízda.

Hlas: Často se ozývá ostrým vábením „cetcet“.

Hnízdo: Hnízdí jednou do roka. Hnízdo staví ve spleti větví v křovinách, nejčastěji trnitých (trnka, růže šípková).

Potrava: Především hmyz, drobní obratlovci. Potravu sbírá nejčastěji ze země, často ji napichuje na trny do zásoby.

Popis: Samečkové mají popelavě šedou hlavu s výraznou černou páskou přes oko a silným zahnutým zobákem. Má silné šedé končetiny a poměrně dlouhý černošedý ocas. Hřbet má červenohnědý, bílé břicho. Samice je na břiše krogenatá, hlavu má stejně zbarvenou jako hřbet a černou masku postrádá. Nejčastěji jej spatříme sedícího vzpřímeně na vrcholcích křovin, odkud vyhlíží kořist.

Výskyt: Jedná se o tažný druh. Hnízdiště u nás opouští už v průběhu srpna a začátkem září. Přezimuje v savanách východní a jižní Afriky. Na Šumavě je díky dostatku vhodných stanovišť dost hojný a hnízdí na otevřených plochách všude od podhůří až do výšek 1 200 m n. m.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Žluna zelená

Třída: ptáci **Řád:** šplhavci **Čeleď:** datlovití

Délka života: 15 let

Mládata: Snůška 5–7 vajec, na kterých sedí 17 až 19 dní, mládata opouštějí hnízdo po 23–27 dnech.

Hlas: Nejčastěji se ozývá hlasitou řadou chechtavě znějících volání „kly klykly“. Poměrně řídké samec i samice zjara rychle, spíše měkce bubnují.

Hnízdo: Hnízdí jedenkrát ročně v dutinách, obvykle 2–8 m nad zemí. Dutinu si vytesává v nahnilých a suchých stromech, občas používá cizí dutiny.

Potrava: Především mravenci a jejich kukly. Méně ostatní hmyz, příležitostně semena rostlin.

Popis: Zbarvení je zelené, naspodu světlejší až bělavé. Jasně červená čepička na temeni hlavy. Má dlouhý, silný a ostrý zobák. Samička se pozná podle černého vousu pod okem. U samečků naopak najdeme červený proužek. Mládata se vyznačují skvrnitým peřím. Pro žlunu je typický deseticentimetrový jazyk, pomocí kterého získává potravu. Za den spořádá až 2 000 mravenců.

Výskyt: Stálý druh. Vyskytuje se téměř na celém území České republiky. Nejčastěji obsazuje krajinu s řídkými stromovými porosty, remízy a sady. Uzvařeným lesním komplexům se vyhýbá.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Volavka popelavá

Třída: ptáci **Řád:** brodiví **Čeleď:** volavkovití

Délka života: 20 let

Mládata: Snůška 3–4 vejce, která jsou zelenomodrá. Doba inkubace trvá 25–28 dní.

Hlas: Ozývá se krákoravým „chreik, chreik“. Na hnízdě se ozývá chraplavým křikem.

Hnízdo: Hnízdí na stromech, hnízdo je tvořeno z větviček. Některá hnízda slouží volavkám několik let za sebou.

Potrava: Mládata pouze ryby, dospělé volavky loví i obojživelníky, plazy, hmyz a hraboše polní.

Popis: Svrchní strana těla je šedě popelavá, černý proužek nad okem je zakončen ozdobnými pery jak u samice, tak u samců. Na volati má prodloužené peří. Mládata jsou bez proužku přes oko. Prachové peří mají zářivě stříbřité, na hlavě se znatelnou chocholkou. Má výrazný žlutý zobák. Díky dlouhým nohám se může pohybovat i ve velkých hloubkách. Za letu poznáme volavku podle „esovitého“ krku.

Výskyt: Převážně tažný druh, část ptáků může však přezimovat u nás. Hnízdí především v níže položených rybníkatých oblastech, při přeletech se s ní můžeme setkat na řadě jiných míst. Obývá prakticky celou Evropu, zcela chybí pouze na velkém území Skandinávie, velmi rozšířena je i v Asii a obývá také Afriku.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Čáp černý

Třída: ptáci **Řád:** brodiví **Čeleď:** čapovití

Délka života: 18 let

Mládata: Snůška 2–3 vejce, na kterých sedí střídavě oba rodiče.

Hlas: Téměř bez hlasových projevů, pouze na hnízdě vydává rozmanité zvuky.

Hnízdo: Hnízdo staví většinou vysoko na stromech, výjimkou není hnízdění na skalách uprostřed lesů. Hnízdo je složeno ze silnějších i slabších větví, je vystláno drny, jemnými větvičkami, listím a mechem. **Potrava:** Potravu loví kolem lesních potůčků a rybníků. Většinou loví pstruhy.

Popis: Převážně obojživelník s bronzovým leskem, červeným dlouhým zobákem a bílým břichem. Mezi samcem a samicí není téměř rozdíl. Mladí ptáci jsou hnědí, nohy a zobák jsou zelené. Při letu drží krk poněkud níže než hřbet. Žije skrytým a samotářským způsobem života. Rád občas sedává na stožárech a vysokých stromech.

Výskyt: Tažný druh zimující v rovníkové a jižní Africe. Do Čech se čáp černý začal šířit od 60. let 20. století, kdy bylo zjištěno i hnízdění na Šumavě. Dnes hnízdí řídko po celém území.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Králíček obecný

Třída: ptáci **Řád:** pěvci **Čeleď:** pěnicovití

Délka života: 4,5 roku

Mládata: Snůška 8–10 vajec, která jsou bílá se světle hnědými skvrnami. Hnízdí dvakrát do roka. Potomstvo opouští hnízdo po 15 až 16 dnech.

Hlas: Zpěv je řada tenkých tónů, nejčastěji se ozývá jemným „sí sí sí“, popř. „pitítilu“.

Hnízdo: Většinou si je staví na smrk, v tenkých větvičkách postranních větví. Hnízdo je téměř uzavřené se vstupním otvorem na vrcholu. Stavebním materiálem jsou mechy, lišejníky, tráva a zvířecí chlupy navzájem propojené pavučinami. Jako tepelná izolace slouží výstelka z peříček.

Potrava: Hmyz, pavouci, semena jehličnatých stromů. **Popis:** Nejmenší evropský pták. Výrazným znakem je žlutý (u samců až oranžový) pruh na temeni lemovaný černým proužkem. Tělo je svrchu světle zelené, spodní část je bělavá. Křídla zdobí dva černé a bílé proužky. Králíček poskakuje v korunách jehličnanů a hledá potravu. Dovede se několik vteřin třeptat ve vzduchu na místě jako kolibříci. Pak se prudce vrhne vpřed a ostrým špičatým zobáčkem sezobne kořist.

Výskyt: Hojně se vyskytuje v téměř celé Evropě a Malé Asii. Žije také v severní Asii a Severní Americe. V jehličnatých lesích Šumavy patří k nejpočetnějším ptačím druhům a vyskytuje se až do nejvyšších poloh.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Čáp bílý

Třída: ptáci **Řád:** brodiví **Čeleď:** čapovití

Délka života: 8–14 let

Mládata: Snůška 2–3 vejce. Hnízdí jednou do roka. Přibližně 55–60 dní od vylíhnutí se mládata začínají učit létat a po 67–70 dnech od vylíhnutí se osamostatňují.

Hlas: Různé syčivé zvuky, typické je klapání zobákem, čápi zakláníjí hlavu až na záda.

Hnízdo: Nejčastěji staví hnízda na vysokých továrních komínech, střeších budov a na sloupech elektrického vedení. Hnízda na stromech jsou vzácná. Hnízda každoročně dostávají. Nejstarší mohou dosahovat až 3 m.

Potrava: Loví převážně obojživelníky, drobné savce, plazy, hmyz, žížaly, hlemýžďe a jiné živočichy.

Popis: Jeden z největších u nás žijících ptáků. Peří na celém těle je čisté bílé s výjimkou letek, které jsou černé. Nohy a zobák má korálově červené. Za letu má krk natažený. Často plachtí a krouží nad krajinou bez pohnutí křídel. Loví za půru a uloví až 44 hrabošů denně. Čápi žijí většinou v cházě.

Výskyt: Tažný druh zimující v rovníkové a jižní Africe. U nás hnízdí převážně u lidských sídel. Obývá především níže položené rybníkaté oblasti.

Ilustrace: Pavel Procházka